

ORHO - Forslag til strukturering av en spilletime hos Superinstruktørene av Guro Skår og Stian Larssen

For at elevene skal få best mulig utbytte av spilletimene trenger de å følge en struktur, gjerne så lik som mulig fra time til time. Dette er med på å bygge gode rutiner og vaner hos eleven. Få ting hjelper så godt på progresjon som gode vaner på spilletimen. Disse kan elevene ta med seg hjem, og kan bidra til å skape gode øvingsvaner på egen hånd.

En undervisningstime består av flere deler. En enetime på 30 min. kan f.eks. deles opp på følgende måte:

Oppvarming — 5 min
Repetisjon/høring av lekse — 5 min
Hoveddel/ny lekse — 15 min
Oppsummering — 5 min

En enetime på 60 min. kan f.eks. deles opp på følgende måte:

Oppvarming — 10 min
Repetisjon/høring av lekse — 15 min
Hoveddel/ny lekse — 25-30 min
Oppsummering — 5-10 min

Oppvarming

Oppvarming kan være så mangt, for eksempel rytmeøvelser, skalaer, dynamikkøvelser, klangøvelser osv. Man kan gjerne gjøre de samme øvelsene, eller variasjoner av de samme øvelsene, på alle timene da dette gir eleven en følelse av at «nå starter timen».

For noen elever fungerer det veldig bra å bruke samme oppvarmingsøvelse over mange enetimer. Velg ut 1-3 øvelser eleven skal bruke kommende semester, og tenk at de 5 minuttene de bruker på denne øvelsen som oppvarming på dine timer kan være de eneste minuttene de spiller øvelsen i det hele tatt. 5 minutter hver uke betyr 5 min x 16 uker som tilsvarer 80 minutter. Snaue 1 time og 20 min. Det er ikke så mye. Om du bytter oppvarmingsøvelse hver time blir utbyttet adskillig mindre. Gå med små skritt! For de elevene som er flinke til å følge denne strukturen også hjemme, er det naturlig å bytte ut oppvarmingsøvelsen oftere.

Poenget med å bruke få øvelser, og å repetere de samme øvelsene på hver time, er at vi ønsker å programmere "kjedelige" tekniske øvelser inn i musklene hos eleven, og den eneste måten å gjøre dette på er repetisjon. Les om muscle memory. Det trengs opptil 2500

repetisjoner av én teknisk øvelse før den sitter lagret i muscle memory, og med andre ord kan spilles uten at elevene tenker over hva de spiller. Kroppen går på autopilot, og det er ikke hjernen som forteller kroppen hva den skal gjøre, den bare gjør det av seg selv. Som når man går, pusser tenna eller sykler.

Husk også at for mange elever er spilletimen det første møte med instrumentet på en stund, i alle fall den dagen, og da er det viktig å få varmet opp embouchuren, stemmen, fingrene og resten av kroppen til å komme til spillemodus.

Repetisjon

Etter oppvarmingen er det naturlig å gå videre til å høre det eleven skal ha øvd på hjemme den foregående uken. Tidsbruken på denne delen varierer fra time til time og fra elev til elev. For enkelte elever glir dette punktet over i det neste på grunn av lite øving hjemme, eller andre grunner. **Ikke vær redd for å stille krav!** Det skal være morsomt å lære seg og spille et instrument, men de lærer ikke noe av at læreren er for snill heller.

Dersom du som instruktør hopper over dette punktet, signaliserer du til eleven at du ikke bryr deg om hva de har gjort hjemme, at det er uvesentlig, når det faktisk er helt motsatt! Det som skaper grunnlaget for all progresjon er det som skjer mellom timene elevene har hos deg. Husk det.

Hoveddel

Ofte holder det her å gå en eller to sanger videre i spilleboka, eller en uke til med den eleven skulle øvd på til denne timen. Bruk god tid på å gå igjennom, **eleven må kunne sangen/stykket før de går fra timen hos deg, eller i alle fall skjønne hvordan de skal øve på dette hjemme.** Spill sakte, og ikke godta for mange slurvefeil. Gi tips til hvordan eleven best mulig kan øve på dette hjemme på egen hånd. Selv de yngste elevene forstår dette hvis du som lærer er konsekvent på timene. Måten eleven spiller lekser mot slutten av timen er mest sannsynlig måten du vil få høre den neste uke, derfor er det viktig at du setter av god tid til dette.

Fra tid til annen er det fint å legge inn litt andre øvelser også, for eksempel enkle improvisasjonsøvelser, komponering eller prima vista-spill (bladlesing). Særlig for «klassiske» instrumenter og korpsmusikanter er improvisering ofte ukjent terreng, så legg noen føringer. Gi tonene i en treklang eller septimakkord eleven kan improvisere over, bruk noen uker på å lære en bluesskala og jobb med den, eller bare lage morsomme lyder i instrumentet. Skriv det ned på noteark, få eleven til å skrive det ned med grafisk partitur eller ta opp på telefonen — det er veldig motiverende å kunne gjenskape det.

Oppsummering

Hvis du har gått igjennom flere ting i løpet av timen er det viktig å gå igjennom det eleven skal øve på helt til slutt. Igjen: eleven må kunne/skjønne lekse før de går hjem fra timen, og det hjelper godt hvis den er det siste som blir spilt. Nytt stoff er ferskvare, og da har eleven det i hodet på veien hjem.

Noen tanker rundt instrumentalundervisning

Det er viktig at vi tilrettelegger slik at det er enklest mulig for eleven å øve hjemme. Bruk en post-it lapp eller liknende på sida de er på i boka slik at den er lett å finne, og lag et system som tydelig viser hva som skal øves på. Her kan både dato og en boks som skal krysses ut funke bra. Å ha instrumentet ferdig pakket opp og på stativ hjemme er også et bra tips hvis eleven sliter med å huske på øvingen. I pedagogikken blir det ofte snakket om indre og ytre motivasjon (naturlig motivasjon kontra belønningsmotivasjon). Som pedagog er målet vårt å utvikle den indre motivasjonen hos eleven — de bør spille et instrument fordi det er gøy og det oppleves som meningsfylt å holde på med det.

Bli kjent med elevene dine. Du skal ikke være kompis med dem, men husk at du er en voksen som eleven tilbringer 30-60 minutter *alene* sammen med. De må føle seg trygg på deg for at timene skal være vellykkede. Vi er voksne forbilder og musikkautoriteter, og derfor er det viktig å huske på at elevene vil plukke opp mye mer enn bare hovedinnholdet i spilletimene.

Alle vi som jobber som spillelærere har holdt på med musikk i mange år, og mange av oss har studert eller studerer musikk. Vi må huske på at de færreste av elevene våre kommer til å holde på like lenge. Det vil alltid være varierende motivasjon, mellom ulike elever og hos én elev over en periode. Vi skal jobbe for at elevene våre kan få en fin og givende hobby de kan holde på med i mange år, men vi kan ikke kreve at alle skal bli utøvende musikere. Balanser krav med moro på spilletimene, og vi får unger som opplever mestringsfølelse og mestringsglede.

Kilder:

Hanken, Ingrid Maria & Johansen, Geir (2013). *Musikkundervisningens didaktikk*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Imsen, Gunn (2014). *Elevenes Verden*. Oslo: Universitetsforlaget.

Schenck, Robert (2000). *Spelrum - en metodikbok för sång- och instrumentalpedagoger*. Göteborg: Bo Ejeby Forlag